

RESOURCES AND ENVIRONMENT-I

Time Allowed : 3Hrs.

Maximum Marks : 70

Note : The candidates are required to attempt **ONE** question each from Sections A, B, C and D carrying 10 marks each and the entire Section E consisting of 15 short answer type questions carrying 2 marks each.

(SECTION-A)

1. Discuss the NATURE OF RESOURCE GEOGRAPHY. (10)
2. Define RESOURCES. Write in detail about RENEWABLE and NON-RENEWABLE Resources. (2,8)

(SECTION-B)

3. Discuss the distribution of HYDRO-POWER in the world. (10)
4. Describe the various types of SOILS found in the world. (10)

(SECTION-C)

5. Define URBANIZATION. Describe the patterns of urbanization in the world. (2,8)
6. Compare Europe type population-resource regions with Brad type population-resource regions.

(SECTION-D)

7. What is the impact of size of population on environment ? (10)
8. What are the causes of soil erosion and soil pollution ? Suggest measures to conserve soil. (4,6)

(SECTION-E)

9. Answer briefly :

- (a) Define Environment Geography.
- (b) What do you mean by Resources and Environment interface ?
- (c) What are Abiotic Resources ?
- (d) What are Selvas ?
- (e) What is Social Forestry ?
- (f) What are Fish Banks ?
- (g) What are Carbon Fuels ? What is their impact on environment ?
- (h) What are alternative sources of energy ?
- (i) What do you mean by Density of Population ?
- (j) What is Optimum Population ?
- (k) What is Natural Increase ?
- (l) What are qualitative aspects of population ?
- (m) What is Human Environment ?
- (n) Suggest four measures to conserve water.
- (o) What is Acid Rain ?

(2×15=30)

Time Allowed : 3Hrs.

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

Maximum Marks : 70

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 15 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

(ਭਾਗ-ਓ)

1. ਸਾਧਨ ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (10)
2. ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਨਵਿਉਣਯੋਗ ਅਤੇ ਨਾ-ਨਵਿਉਣਯੋਗ ਸਾਧਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। (2,8)

(ਭਾਗ-ਅ)

3. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪਣ-ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (10)
4. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਿੱਟੀਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (10)

(ਭਾਗ-ਬ)

5. ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਣ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। (2,8)
6. ਯੂਰਪ ਵਰਗੇ ਵਸੋਂ-ਸਾਧਨ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਵਰਗੇ ਵਸੋਂ-ਸਾਧਨ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ। (10)

(ਭਾਗ-ਸ)

7. ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਚੌਗਿਰਦੇ ਉੱਪਰ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ? (10)
8. ਮਿੱਟੀ-ਖੋਰ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹਨ ? ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਯੁਕਤੀਆਂ ਸੁਝਾਓ। (4,6)

(ਭਾਗ-ਹ)

9. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

- (ੳ) ਚੌਗਿਰਦਾ ਭੂਗੋਲ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
- (ਅ) ਸਾਧਨਾਂ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (ੲ) ਅਜੈਵਿਕ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (ਸ) ਸੈਲਵਾਜ਼ ਕੀ ਹਨ ?
- (ਹ) ਸਮਾਜਿਕ ਵਣ-ਖੇਤੀ ਕੀ ਹੈ ?
- (ਕ) ਮੱਛੀ ਬੈਂਕ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
- (ਖ) ਕਾਰਬਨ ਬਾਲਣ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੌਗਿਰਦੇ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ?

ਸਮਾਜ-1 (April-2012)

- (ਗ) ਊਰਜਾ ਦੇ ਅਲਟਰਨੇਟਿਵ ਸ੍ਰੋਤ ਕੀ ਹਨ ?
- (ਘ) ਵਸੋਂ ਦੀ ਘਣਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (ਙ) ਅਨੁਕੂਲਤਮ ਵਸੋਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
- (ਚ) ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਧਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (ਛ) ਵਸੋਂ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਪੱਖ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ?
- (ਜ) ਮਾਨਵੀ ਚੌਗਿਰਦਾ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
- (ਝ) ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਚਾਰ ਯੁਕਤੀਆਂ ਦੱਸੋ ।
- (ਞ) ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਵਰਖਾ ਕੀ ਹੈ ?

(2×15=30)